

መብትዎና ሃላፊነትዎ

የደቡብ አውስትራሊያ የሕዝብ የጤና ስርዓት
የተጠቃሚዎች ቻርተር

የአውስትራሊያ ብሄራዊ ቤተ መጻሕፍት-ውስጥ-የህትመት መግቢያ

አርአስት: መብትዎና ሃላፊነትዎ: የደቡብ አውስትራሊያ የሕዝብ የጤና ስርዓት የህመምተኞች ቻርተር/የደቡብ አውስትራሊያ መንግሥት፣ የደቡብ አውስትራሊያ ጤና

ISBN: 9780730898276 (pbk.)

ርእሰ ጉዳይ: የሕክምና ሕግና ድንጋጌ-ደቡብ አውስትራሊያ።

የሕክምና ሠራተኞችና ሕመምተኞች-ደቡብ አውስትራሊያ።

የሆስፒታል ህመምተኞች-የሕግ ሁኔታ፣ ሕጎች፣ ወዘተ-ደቡብ አውስትራሊያ።

ሕመም-የሕግ ሁኔታ፣ ሕጎች፣ ወዘተ-ደቡብ አውስትራሊያ።

ሌሎች ጸሃፍቶች/አስተዋጽኦ አድራጊዎች: ደቡብ አውስትራሊያ። የጤና እና የአዛውንቶች ክፍል።

የዲዊ ቁጥር: 610.696

መብቶችዎና ሃላፊነቶችዎ

በደቡብ አውስትራሊያ ጤና፣ የሚያገኙት የጤና እንክብካቤ ደህንነቱ የተጠበቀ፣ ቀልጣፋ፣ ፍቱን እና እንደግለሰብ መብቶችዎን ያከብራል።

የመጠቀም እድል

የጤና እና የማህበረሰብ አገልግሎቶችን ማግኘት መብት አለዎ

ደህንነት

ከበደል የመጠበቅ መብት አለዎ

ጥራት

ጥራቱ ከፍተኛ የሆነ አገልግሎቶች የማግኘት መብት አለዎ

ክብር

በክብር የመስተናገድ መብት አለዎ

መረጃ

መረጃ የማግኘት መብት አለዎ

ተሳትፎ

በንቃት የመሳተፍ መብት አለዎ

ግለሻነት

የግለሻነትና የምስጢራዊነት መብት አለዎ

አስተያየት

አስተያየት የመስጠትና/ወይም ቅሬታ የማቅረብ መብት አለዎ

The National Relay Service can provide assistance for people who require hearing and speaking assistance. National Relay Service: <http://relayservice.gov.au/> Phone: 1800 555 660. If you or your carer need help talking to the health professionals who are responsible for your care you can ask a staff member to arrange an interpreter for you free of charge. This book has been translated and is available on the SA Health website www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Amharic

የብሔራዊ የቅብብሎቭ አገልግሎት (The National Relay Service) የመስማትና የመናገር ድጋፍ ለሚፈልጉ ሰዎች ድጋፍ ሊሰጥ ይችላል። የብሔራዊ የቅብብሎቭ አገልግሎት (National Relay Service): <http://relayservice.gov.au/> የስልክ ቁጥር: 1800 555 660 እርስዎ ወይም ተንከባካቢዎ ለእርስዎ እንክብካቤ ሀላፊነት የተቀበሉትን የጤና ባለሙያዎች ለማነጋገር እርዳታ ከፈለጉ ሰራተኞችን የነፃ አስተርጓሚ እንዲያዘጋጁልዎ መጠየቅ ይችላሉ። ይህ መጽሐፍ ተተርጉሟል፣ በደቡብ አውስትራሊያ የጤና ድርጊጽ ላይ ያገኙታል www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Arabic

توفر خدمة البث الوطنية (National Relay Service) المساعدة للأشخاص الذين بحاجة للمساعدة في السمع والنطق. خدمة البث الوطني: <http://relayservice.gov.au/> هاتف: 1800 555 660 إذا كنت أنت أو من يراعى بحاجة للمساعدة في التحدث مع مهنيي الصحة المسؤولين عن رعايتك، فإن بإمكانك الطلب من أحد الموظفين الترتيب لمجيء مترجم مجاناً. تمت ترجمة هذا الكتيب وهو متاح على موقع دائرة صحة جنوب استراليا (SA Health) www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Chinese simplified

全国传递服务为有听障与语障的人士提供协助。全国传递服务的网址: <http://relayservice.gov.au/> 电话: 1800 555 660 如果您或者您的照顾者需要同主治医生交流，但又不会讲英语，您可以要求一名工作人员为您安排一位传译员，此服务免费。本手册已译成多种语言，可以在SA Health的网站上获取: www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Chinese traditional

全國中繼服務可為需要聽力和語言協助的人提供幫助。全國中繼服務網址: <http://relayservice.gov.au/> 電話: 1800 555 660 在與為您提供治療的專業醫護人員交流時，如果您或者您的看護者需要語言溝通方面的協助，可向有關工作人員要求安排傳譯員。此服務是免費的。本手冊已被譯成中文，可從南澳健康部網站獲得 www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Dari

خدمات رله ملی، افرادی که ضرورت به کمکهای شنوایی و گفتاری دارند را کمک کرده می تواند. خدمات رله ملی: <http://relayservice.gov.au/> تلفون: 1800 555 660 اگر شما یا مراقب شما برای صحبت با کارکنان مسکلی خدمات صحتی که مسولیت مراقبت از شما را برعهده دارند احتیاج به کمک دارید از یکی از کارکنان بخواهید تا بطورمجانانی برای شما ترجمان بگیرد. این جزوه به زبانهای مختلف ترجمه شده و در وب سایت SA Health در www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities در دسترس می باشد.

Dinka

Aguir Baai Wël Cuot a lëu bë koc kony të ye kek koc wic kuocny ë pinpin ku jam. Aguir Baai Wël Cuot: <http://relayservice.gov.au/> Telepun: 1800 555 660. Na wic dumuök du kuocny bë jam kek koc panakim wën kek gëm yï döc, ka yin a lëu ba jam kek koc panakim bik yï wiëc raan bi waar thok ku kën a bik looi majan. Athör kën a cë waar yic thok kök ku a tïu İlkayukar ë Pial Guöp SA tën www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Greek

Η Εθνική Υπηρεσία Αναμετάδοσης δύνανται να παράσχει βοήθεια σε άτομα που χρειάζονται βοήθεια ακοής και ομιλίας. Εθνική Υπηρεσία Αναμετάδοσης (National Relay Service): <http://relayservice.gov.au/> Τηλέφωνο: 1800 555 660. Αν εσείς ή φροντιστής σας χρειάζεστε βοήθεια για να μιλήσετε στους επαγγελματίες υγείας οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη φροντίδα σας μπορείτε να ζητήσετε από ένα μέλος του προσωπικού να διευθετήσει δωρεάν διερμηνέα για σας. Το βιβλιάριο αυτό έχει μεταφραστεί και διατίθεται στην ιστοσελίδα SA Health www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Italian

L'ufficio National Relay Service può fornire assistenza a persone che necessitano di aiuto per udire e parlare. National Relay Service: <http://relayservice.gov.au/> Telefono: 1800 555 660. Se voi o il vostro badante avete bisogno di aiuto per parlare con lo staff medico che vi assiste potete chiedere ad un impiegato del nostro personale di chiamare un interprete gratuitamente. Questo libretto è stato tradotto ed è disponibile sul sito web SA Health www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Khmer

សេវា National Relay Service អាចផ្តល់ជូនជំនួយសម្រាប់អ្នកដែលត្រូវការជំនួយក្នុងការស្តាប់ និងនិយាយ។ សេវា <http://relayservice.gov.au/> ទូរស័ព្ទ៖ 1800 555 660 ប្រសិនបើអ្នក ឬអ្នកថែទាំរបស់អ្នកត្រូវការជំនួយក្នុងការនិយាយ ទៅកាន់អ្នកជំនាញផ្នែកសុខភាពដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះការថែទាំ របស់អ្នក អ្នកអាចស្នើសុំសមាជិកបុគ្គលិកឲ្យរៀបចំអ្នកបកប្រែ ប្រែភាសាជូនអ្នកដោយឥតគិតថ្លៃ។ សៀវភៅនេះត្រូវបានបកប្រែ ហើយមានផ្តល់ជូននៅលើវេបសាយ SA Health: www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Russian

Национальная релейная служба может оказать помощь людям, которые имеют нарушения слуха или речи. Национальная релейная служба: <http://relayservice.gov.au/> Телефон: 1800 555 660. Если вам или лицу, осуществляющему за вами уход, необходима помощь во время беседы с медицинскими работниками, которые отвечают за предоставление для вас услуг по здравоохранению, вы можете попросить сотрудника, чтобы вам бесплатно предоставили переводчика. Эта книга была переведена и доступна на веб-сайте SA Health www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Spanish

El Servicio de Transmisión Nacional brinda apoyo a las personas que necesitan ayuda debido a problemas de audición o del habla. Servicio de Transmisión Nacional: <http://relayservice.gov.au/> Teléfono: 1800 555 660. Si usted o su cuidador necesitaran ayuda para hablar con los profesionales de salud que están a cargo de su cuidado, puede pedirle a un miembro del personal que organice un intérprete de manera gratuita. Este folleto ha sido traducido y está a su disposición en la página web de SA Health www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Somali

Adeega Baahinta Qaranka ayaa taageero siin kara dadka in laga caawiyo u baahan hadalka iyo maqalkaba. Adeegga Baahinta Qaranka: <http://relayservice.gov.au/> Telefoon: 1800 555 660. Haddi adiga iyo daryeelahaaga aad u baahataan in leydiinka kaalmeeyo la hadalka xirfadlayaasha caafimaadka ee masuulka ka ah daryeelkaaga waxaad weddiin kartaa mid ka mid ah shaqaalaha in uu kuu diyaariyo turjubaan bilaash ah. Buuga ayaa la tarjumay waxaana laga helaa website ka Hay'adda Caafimaadka Koofurta Awstaraaliya: www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Swahili

Huduma ya Kuunganisha ya Taifa inaweza kutoa msaada kwa watu wanaohitaji msaada wa kusikia na kuongea. Huduma ya Kuunganisha ya Taifa: <http://relayservice.gov.au/> Simu: 1800 555 660. Kama wewe au mlezi wako anahitaji msaada wa kuzungumza na wataalamu wa afya ambao wanawajibika kwa huduma yako unaweza kuuliza mfanyikazi kupanga mkalimani kwa ajili yako bila malipo. Kitabu hiki kimetafsiriwa na kinapatikana kwenye tovuti ya SA Health. www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Tagalog

Ang Pambansang Serbisyo ng Paghahatid ay nagbibigay ng tulong sa mga taong mahina ang pandinig at hirap sa pagsasalita. Pambansang Serbisyo ng Paghahatid: <http://relayservice.gov.au/> Telepono: 1800 555 660. Kung ikaw o ang iyong tagapag-alaga ay kailangan ng tulong sa pakikipag-usap sa mga propesyonal na may pananagutan sa iyong pangangalaga, maari kang makipag-usap sa isang kawani upang mabigyan ka nang interprete na walang bayad. Ang aklat na ito ay isinalin at makukuha sa websayt ng Kalusugan SA: www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

Tamil

சேவி மடுப்பு மற்றும் பேச்சு விடயங்களில் உதவி தேவைப்படுபவர்களுக்கு ‘நேஷனல் ரிலே சர்வீஸ்’ – இனால் உதவ இயலும். ‘நேஷனல் ரிலே சர்வீஸ்’: <http://relayservice.gov.au/> தொலைபேசி: 1800 555 660. உங்களுடைய கவனிப்பிற்குப் பொறுப்பாக இருக்கும் சுகாதாரத் தொழிலாளர்களுடன் பேசுவதில் உங்களுக்கோ அல்லது உங்களுடைய கவனிப்பாளருக்கோ உதவி தேவைப்பட்டால், இலவசமாக மொழிபெயர்த்துரைப்பாளர் ஒருவரை ஏற்பாடு செய்து தருமாறு எமது ஊழியர் ஒருவரை நீங்கள் கேட்கலாம். இந்த நூல் மொழிபெயர்க்கப்பட்டுள்ளது, மற்றும் www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities எனும் ‘SA சுகாதார’ வலைத்தளத்தில் இது கிடைக்கும்.

Vietnamese

Dịch Vụ Tiếp Âm Quốc Gia (The National Relay Service) có thể cung cấp các dịch vụ hỗ trợ những người cần trợ giúp trong việc nghe và nói. Dịch Vụ Tiếp Âm Quốc Gia (National Relay Service): <http://relayservice.gov.au/> Điện thoại: 1800 555 660. Nếu quý vị hoặc người chăm sóc quý vị cần trợ giúp để nói chuyện với nhân viên y tế đang chịu trách nhiệm về sức khỏe của quý vị, quý vị có thể yêu cầu thu xếp một người thông ngôn miễn phí. Quyển sách này đã được dịch và có thể tìm thấy trên trang web của Bộ Y Tế Nam Úc www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

የትርጉምና የትሩጂማን ማእከል፣

ለነፃ አገልግሎት በሰጪ ቁጥር: 1800 280 203 ይደውሉ

<https://www.translate.sa.gov.au/>

ይዘቶች

ለእንክብካቤና ለአግልግሎት ቁርጠኝነት	7
የእርስዎ የጤና እንክብካቤ – እንዴት መርዳት እንደሚችሉ	9
1. የመጠቀም እድል - የጤና እና የማህበረሰብ አገልግሎቶችን ማግኘት መብት	10
አስቸኳይ ያልሆነ ቀዶ ጥገና እና የቆይታ ዝርዝር	10
የአቦሪጅናል የጤና ቡድኖች	11
2. ደህንነት - ከበደል የመጠበቅ መብት አለዎ	11
3. ጥራት - ክፍትኛ ጥራት ላለው አገልግሎት መብት አለዎ	12
4. አክብሮት - በአክብሮት የመስተናገድ መብት አለዎ	12
የከፍተኛ እንክብካቤ መመሪያ	13
5. መረጃ - መረጃ የማግኘት መብት አለዎ	13
የሕዝብ ወይም የግል ሆስፒታል ህመምተኞች	14
ክፍያዎችና የገንዘብ ድጋፍ	15
የደቡብ አውስትራሊያ የአምቡላንስ አገልግሎት	16
የህመምተኞች የመጓጓዣ ድጋፍ ስርዓት (PATS)	17
6. ተሳትፎ - በቅልጥፍና የመሳተፍ መብት	18
ፈቃድ	19
ተማሪዎች	19
የአእምሮ ጤና ደንበኞች	19
ህመሙ የደረሰባቸው ሰራተኞች በአእምሮ ጤና አገልግሎቶች ውስጥ	19
ልጆች	20
7. ግለኝነት – የግለኝነት እና ምስጢርዎን የመጠበቅ መብት	20
የግልዎን መረጃ ምንአልባትና መቼ መጋራት እንደሚቻል	21
መረጃዎችን በመጠቀም የጤና አገልግሎቶችን ማሻሻል	22
8. አስተያየት - አስተያየት የመስጠት እና/ወይም ቅሬታ የማቅረብ መብት	23
አቤቱታዎች	25

ለእንክብካቤና ለአገልግሎት ቁርጠኝነት

የደቡብ አውስትራሊያ ጤና የጤና እና የአገልግሎት ተጠቃሚ የሆኑትን ማንኛውም ሰው አዎንታዊ የሆነ ልምድ እንዲያገኙ ለማድረግ ቁርጠኛ ነው። ይህንን ከግቡ ለማድረስ ግለሰብን-ማእከል ያደረገ አገልግሎት ሊሰጥዎ ይፈልጋል።

ደህንነቱ የተጠበቀ፣ የተቀነባበረና ሙብትዎን እና ክብርዎን የሚጠብቅ እንክብካቤ መስጠት እንፈልጋለን።

እርስዎም ሆኑ ቤተሰቦችዎ ወይም ተንከባካቢዎችዎ የተባለው ነገር ገብተችሁ ውሳኔ ማድረግ እንድትችሉ፣ ማንኛውም አይነት ጥያቄዎችና ስጋት ቢኖራችሁ እባክዎን ማንኛውንም የጤና ተንከባካቢ ቡድን ይጠይቁ። አስፈላጊ ከሆነ ሠራተኞቹ አስተርጓሚ ሊያቀርቡልዎ ይችላሉ።

የጤና እና የማህበረሰብ አገልግሎቶች አቤቱታ የኮሚሽነር ቻርተርና የማህበረሰብ አገልግሎቶች ሙብቶችም (The Health and Community Services Complaints Commissioner's Charter of Health and Community Services Rights) በዚህ ድረገጽ ላይ ይገኛል www.hcsc.sa.gov.au. ቻርተሩ ሙብትዎን እና የቤተሰብ አባሎችዎን፣ የተንከባካቢዎችን ወይም የመረጡትን የእርስዎን ወኪል ሙብቶች ይዘረዝራል። አገልግሎቶቻችን ሙብትዎን በሚገባ እንድንመለከት ለማሻሻል እንጥራለን።

የደቡብ አውስትራሊያ ጤና ሙብቶች ላይ የሚያተኩሩ አራት የተለዩና የአእምሮ ጤና ህመምተኞች፣ ለተንከባካቢዎችና ለቤተሰቦች ትኩረት የሚሰጡ በራሪዎችን አዘጋጅቷል። እዚህ በተመለከተው ድረገጽ ላይ ያገኛቸዋል www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities.

በተጨማሪም የደቡብ አውስትራሊያ ጤና የሚከተሉትን ያከብራል እንዲሁም ቁርጠኛ ነው፡

- > በጤና አገልግሎቶች የተንከባካቢዎች፣ ወጣት ተንከባካቢዎችን ጨምሮ ያላቸው ሚና። የደቡብ አውስትራሊያን የተንከባካቢዎች ቻርተርና በጤና ስርዓቱ ውስጥ የሚገኘውን ተጨማሪ የተንከባካቢዎች መብቶችን በተመለከተ ይህን ድረገጽ ይመልከቱ www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities
- > የብሄራዊ የአእምሮ ጤና መብቶች መግለጫና ሃላፊነቶች (The National Mental Health Statement of Rights and Responsibilities) በድረ ገጹ ላይ www.health.gov.au በመፈለግ ከዚያም የብሄራዊ የአእምሮ ጤና መብቶች መግለጫና ሃላፊነቶች የሚለውን ይመልከቱ (The National Mental Health Statement of Rights and Responsibilities)
- > የደቡብ አውስትራሊያን የአድሜ ባለጸጎች መብት ለመጠበቅ (Strategy to Safeguard the Rights of Older South Australians) የሚለውን በዚህ ድረገጽ ያገኙታል www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities
- > በእንክብካቤ ላይ ላሉ ልጆችና ወጣቶች የመብቶች ቻርተርን (Charter of Rights for Children and Young People in Care) በዚህ ድረገጽ ያገኙታል www.gcyp.sa.gov.au/charter-of-rights-2/the-charter/
- > በጤና እንክብካቤ አገልግሎቶች የልጆችና የወጣት ሰዎች መብቶች (Children and Young People's Rights in Healthcare Services) የሚለውን በዚህ ድረገጽ ያገኙታል <https://children.wcha.asn.au/children-and-young-peoples-rightshealthcareservices-charter>

የእርስዎ የጤና እንክብካቤ – እንዴት መርዳት እንደሚችሉ

መልካም ጤንነት ሊሳካ የሚችለው በእርስዎና እንክብካቤ በሚያደርጉልዎ የጤና ባለሙያዎች መካከል በሚፈጠረው ሽርክና ነው። የተሻለ እንክብካቤ እንድናደርግልዎ እንዲረዱን የሚከተሉትን ማድረግ በጣም አስፈላጊ ነው።

- > ሠራተኞቹን ተጨማሪ መረጃ ያስፈልግዎት እንደሆነ መንገር ወይም ያልገባዎት ማንኛውም ነገር ካለ ወይም ያሰጋዎት ጉዳይ ካለ።
- > የጤና እንክብካቤ አቅዱን ይከተሉ ወይም ፈቃደኛ ካልሆኑ ወይም አቅዱን መከተል ካልቻሉ የጤና እንክብካቤ በላሙያውን ያሳውቁ።

የጤና እንክብካቤ ሠራተኞችን መንገር የሚገባዎት መረጃዎች፡

- > የእርስዎን እና የቤተሰብዎን የጤንነት ታሪክ። ይህም ማንኛውንም ችግር፣ የተወሳሰቡ ችግሮችን ወይም ቀደም ብሎ የገጠመዎትን መጥፎ ያለመስማማት ገጠመኞችን።
- > ማንኛውንም ህክምና ወይም የሚወስዷቸውን መድሃኒቶች ደጋፊ የተፈጥሮ ወይም ተለዋጭ መድሃኒቶችን።
- > በሁኔታዎ ላይ ማንኛውም አይነት ለውጥ፣ በሚወስዱት መድሃኒት ወይም ህክምና ችግር ገጥሞዎት እንደሆነ።
- > ባህላዊ ወይም ሃይማኖታዊ ወይም በድኩማነት ምክንያት ጨምሮ የሚያስፈልግዎት ማንኛውንም ፍላጎት።

እባክዎን ለሠራተኞችና ለሎች ሕመምተኞች ያስቡ፡

- > የኹከት ሥራ፣ መራገም፣ ማስፈራራት ወይም በሌሎች ሕመምተኞችና በሠራተኞች ላይ የስድብ ወርጅብም ማድረስ ተቀባይነት የለውም።
- > ቀጠሮዎችዎን ያክብሩ። ቀጠሮዎን ማክበር ካልቻሉ የጤና አገልግሎቱ ሌላ ቀጠሮ እንዲይዝልዎ ለማድረግ በተቻለ ፍጥነት ይናገሩ።
- > የሌሎች ሕመምተኞችን ፍላጎትና ግለኝነት ይጠብቁ።
- > ወደ ጤና አገልግሎቶች የአልኮል መጠጥ፣ ሕገወጥ የሆኑ እጾችን ወይም የጦር መሳሪያ አያምጡ።
- > ሆስፒታሎችና የጤና አገልግሎት ቦታዎች በሙሉ በማንኛውም ጊዜ ሲጋራ ማጨስ አይቻልም።

የጤና እና የማህበረሰብ አገልግሎቶች መብቶች ቻርተር

1. የመጠቀም እድል - የጤና እና የማህበረሰብ አገልግሎቶችን ማግኘት መብት

ሁሉም ደቡብ አውስትራሊያዊ ፈላጎታቸውን የሚያሟላ የጤና እና የማህበረሰብ አገልግሎቶችን ማግኘት መብት አላቸው።

ለሁሉም ሕዝብ የጤና እንክብካቤ የሚሰጠው የተገመገመውን ሁኔታዎን መሰረት በማድረግና በሚያስፈልግበት የሕክምና አስቸኳይነት አይነት ይሆናል።

የደቡብ አውስትራሊያ ጤና፣ ምንጠባባይነት አገልግሎቱን ለማግኘት ችግር የገጠማቸውን ቡድኖች መርዳት የሚያስችለውን መርሃ ግብሮች አዘጋጅቷል። ለምሳሌ፣ የአእምሮ ጤና ለሚያስፈልጋቸው፣ ለድኩማኖች፣ የቋንቋ፣ የመጻፍና የማንበብ ችግር ላላቸው ሰዎች፣ መናገር ወይም መስማት ለተሳናቸው፣ የተለያዩ የባህል እምነቶች ላሏቸው ሰዎችና ላረጁ ሰዎች። እነዚህን አገልግሎቶች ለማግኘት እርዳታ ከፈለጉ፣ እባክዎን ይህንኑ በጤና አገልግሎትዎ ከሚገኙት ሠራተኞች ጋር ይማከሩ።

አስቸኳይ ላልሆነ ቀዶ ጥገና እና የመጠባበቂያ መዝገብ

ሁኔታዎ ለሕይወት የማያስጋ ከሆነ፣ ምንጠባባይነት አስተኳይ ላልሆነ ሕክምና/ቀዶ ጥገና በመጠባበቂያ መዝገብ ውስጥ ሊደረጉ ይችላሉ። አንዳንድ የማህበረሰብ ጤና እና የጥርስ ጤና አገልግሎቶችም የመጠባበቂያ መዝገብ ይኖራቸዋል። የመጠባበቂያ መዝገብን በተመለከተ መረጃ በአስቸኳይ ባልሆነ የማስታወቂያ ሰሌዳ ላይ በዚህ ድረገጽ ላይ ያገኙታል www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities.

የሚከተሉት መብቶች አለዎት፡

- > የመጠባበቂያ ጊዜውን መጠን የማወቅ።
- > የመጠባበቂያ ጊዜው አጠር የሚልበት ሌሎች የጤና አገልግሎቶችን የማወቅ፣ ወይም ጊዜው የሚያጥርበት ወይም ሌላ የተለ ህክምና አማራጭ ካለ የማወቅ።

ሁኔታዎ ከባድ፣ ይህንኑ ከዶክተርዎ (GP) ጋር ይማከሩ።

የአቦሪጅናል የጤና ቡድኖች

አንዳንድ ሆስፒታሎችና የጤና አገልግሎቶች የአቦሪጅናሎች የጤና ቡድን አላቸው። ሠራተኞችን የአቦሪጅናሎች የጤና ቡድን ወይም የአቦሪጅናሎች የጤና አስተባባሪ ባለሥልጣን እንዳለ መጠየቅ ይችላሉ።

ሆስፒታሉ እንዴት እንደሚሠራ፣ ምን እየተካሄደ እንዳለና መጓጓዣ ወይም መኖሪያ እንዴት ማግኘት እንደሚችሉ መረጃ በመስጠት ሊረዱዎ ይችላሉ።

በፍላጎትዎ መጠን፣ ከሆስፒታሉ በሚወጡበት ጊዜ፣ ምንአልባት ከማህበረሰብ የጤና ተንከባካቢ ሠራተኞች፣ የአቦሪጅናልና የቶረስ ሰላጤ ማህበረሰቦችና የአቦሪጅናል ማህበረሰብ የጤና መቆጣጠሪያ አገልግሎቶች (Aboriginal and Torres Strait Islander communities and Aboriginal Community Controlled Health Services) ጋር እንዲገናኙ ሊያደርጉ ይችላሉ።

የአቦሪጅናል የጤና ቡድን፣ እርዳታ የሚፈልጉትን የአቦሪጅናል አገልግሎት ተጠቃሚዎች የመርዳት አላማ አለው፤ ይሁን እና ባላገርና ሩቅ ቦታ ለሚኖሩ የአቦሪጅናልና የቶረስ ሰላጤ ሕዝቦች ከፍተኛ ቅድሚያ ይሰጣል።

2. ደህንነት - ከበደል የመጠበቅ ሙብት አለዎ

የደቡብ አውስትራሊያ ጤና ህመምተኞች/ተጠቃሚዎች፣ ተንከባካቢዎች፣ የፈቃደኝነት አገልጋዮችና ሠራተኞች በሙሉ ከግል ፍርሃቻ ወይም አደጋ ነፃ ሆነው የሚያገለግሉ የጤና አገልግሎቶች እንዲኖር ይፈልጋሉ።

ሆስፒታሎችና የጤና አገልግሎቶች የመፈወሻና የመንከባከቢያ ቦታ ናቸው። ምሽትዎን እና ደህንነትዎን በመጠበቅ እንዲሁም በርህራሄ፣ ደግነትና ከጭንቀት ነፃ የሆነ እንክብካቤ ለማቅረብ የተቻለንን ሁሉ ለማድግ እንጥራለን።

- > ከጉዳትና ከበደል ደህንነትዎ የተጠበቀ ለመሆን ሙብት አልዎ
- > በተቻለ መጠን በማይገደብ መንገድ እንክብካቤ የማግኘት ሙብት አለዎ
- > ሆን ብሎ ወይም ባለማወቅ ከሚፈጸም ጉዳት ነፃ የሆነ እንክብካቤ የማግኘት ሙብት አለዎ

ሆስፒታሎችና የጤና አገልግሎቶችም የሥራ ቦታዎች ናቸው።

እባክዎን ለሠራተኞች፣ ለሌሎች ሕመምተኞችና ጎብኚዎች ያስቡ። የሠራተኞችን ወይም የሌሎች ሕመምተኞችን ደህንነት አደጋ ላይ የሚጥል፣ እንደ ስድብ ወይም የአካል ጉዳት ማድረስ ጠባይ ተቀባይነት የለውም።

የሚያበሳጭ ወይም አደገኛ ሁኔታ የሚፈጽሙ ሰዎች ቦታውን ለቀው እንዲሄዱ ይጠየቃሉ ወይም ፖሊስ ወይም የፀጥታ ጠባቂ ሊጠራ ይችላል።

አባዛዎን የማስጠንቀቂያ ምልክቶችን የመልከቱ እንዲሁም ልጆችዎን በማናኛውም ጊዜ ይቆጣጠሩ።

እቤት እየመጡ አገልግሎት የሚሰጡ ሠራተኞችም ደህንነቱ በተጠበቀ አካባቢ የመሥራት መብት አላቸው። ሠራተኞች ቤትዎ መጥተው ከመጎብኘታቸው ቀደም ብሎ ይደውሉልዎታል፤ የደህንነቱን ሁኔታዎ ይፈትሻሉ።

3. ጥራት - ከፍተኛ ጥራት ላለው አገልግሎት መብት አለዎ

የደቡብ አውስትራሊያ ጤና፣ የደቡብ አውስትራሊያ ጤና እንክብካቤ ስርዓት፣ አስተማማኝና ከፍተኛ ጥራት እንዲኖረው ቃል ገብቷል።

ሕግን፣ ባለሙያነትን፣ የስነ ምግባርን፣ የደህንነትን እና ጥራትን ለመጠበቅ የሚያስችሉንን መመሪያዎች፣ ሂደቶችና ልምዶችን በበታወቀው በማስቀመጥ እንሠራለን።

የደቡብ አውስትራሊያ ጤና፣ ደህንነቱ የተጠበቀና ጥራት ያለው እንክብካቤ ለማቅረብ በተከታታይ የክለሳ ሥራ ይሠራል። በጣም ጥሩ የሆነ የጤና አገልግሎት ለመስጠት የሚያስችል በከፍተኛ ደረጃ የሰለጠኑ ሠራተኞችና የሕክምና መሳሪያዎች አለን። የጤና አገልግሎቶቻችን አብረው እንደሚሠሩ ሊጠብቁ ይችላሉ እንዲሁም ፍላጎትዎን ለማሟላት እንክብካቤዎ በቅንብር ይሠራል።

ሊያውቁት የሚገባ ‘ዶክተርዎን መጎብኘት የሚል ሊያውቁት የሚገባ ወረቀት - የዶክተርዎን ጉብኝት በተቻለ መጠን ይጠቀሙበት ወይም የጤና አቅራቢው የሚል ወረቀት ቀጥሎ ባለው ድረገጽ ላይ ይጋኙታል። www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities.

4. አክብሮት - በአክብሮት የመስተናገድ መብት አለዎ

እድሜዎ፣ ፆታዎ፣ የፆታ ምርጫዎ፣ ሃይማኖትዎ ወይም ባህልዎ ምንም ይሁን ምን በአክብሮት፣ በኩራትና ብትህትና የመስተናገድ መብት አለዎ።

በጤና እንክብካቤ እቅድዎ ውስጥ ፍላጎትዎ እምነትዎና ልምድዎ ተከብሮና ተንጸባርቆ የማግኘት መብት አለዎ። ሠራተኞች ክብርዎን መጠበቅ አለባቸው።

ለጤና እንክብካቤና ህክምና እንዲሁም እንክብካቤ በሚያደርጉልዎ እንዲከበር፣ ፍላጎትዎን በቅድሚያ የማስመዘገብ መብት አለዎ።

ፈላጎትዎ በሕግ “Advance Care Directive” ወይም በ “Advance Care Plans” በኩል ሊያስመዘገቡ ይችላሉ።

የከፍተኛ እንክብካቤ መመሪያ

የከፍተኛ እንክብካቤ መመሪያ፣ ስለወደፊት የጤና እንክብካቤዎ፣ የሕይወት መጨረሻ፣ የሚፈልጉትን ዓይነት የኑሮ ዝግጅቶችና ሌሎችን የግል ሁኔታዎች፣ ከፍተኛ የእንክብካቤ መመሪያ በሚል ቅጽ ላይ፣ አንድ ግልጥ የሆነ የሕግ ዝግጅት ማድረግ ያስችልዎታል።

የከፍተኛ እንክብካቤ መመሪያ፣ በዚያች ውሳኔ ለማድረግ ባልቻሉበት ወቅት ብቻ ተፈጻሚ ይሆናል፤ ይህም ጊዜያዊ ወይም ለዘወትር ሊሆን ይችላል።

እባክዎን የከፍተኛ እንክብካቤ መመሪያ ካለዎ ለጤና አገልግሎት ሠራተኞች ይናገሩ፤ በተጨማሪም የተመሰከረለት ግልባጭ ለሆስፒታሉ አስገቢ ቡድን፣ ለዶክተርዎና ለተተኪዎ ወሳኔ ሰጪ/ሰጪዎች ይሰጡ።

ለተጨማሪ መረጃና የከፍተኛ እንክብካቤ መመሪያውን መገልበጥ ከፊሊፕ እዚህ ድረገጽ ላይ ያገኙታል፤ www.advancecaredirectives.sa.gov.au

5. መረጃ - መረጃ የማግኘት መብት አለዎ

ስለ አገልግሎቶች፣ የህክምና አማራጮችና ስለ ክፍያዎች በሚገባ ሁኔታ፣ ክፍት፣ ግልጽና ወቅታዊ ግንኙነት የማግኘት መብት አለዎ።

እንደ ሕመምተኛ፣ እርስዎ ወይም የጤና ተወካይዎ¹ የሚከተሉትን ይጠብቃሉ፡

- > ማንኛውም መረጃ በሚገባዎ ቋንቋ/ስርዓት ማግኘት
- > እርስዎም ሆኑ ወይም ማመዛዘን የሚችል በእርስዎ ቦታ የሚሆን ሰው ሊገጥም የሚችለውን አደጋና ስለሁኔታው ለእርስዎ መንገር ያስፈልጋል።
- > የጤና እንክብካቤዎን በተመለከተ በመረጃ ላይ የተመሰረተ ውሳኔዎችን እንዲያደርጉ፣ የጤና ባለሙያው የትኞቹን የህክምና አይነቶችና ሌሎች ተገቢ አማራጮችን እንደመረጠልዎ ሊነገሩ ይገባል።
- > ስለ ምርመራው ውጤቶች መረጃ ማግኘት፣ አደጋውን ጨምሮ ውጤቱ ምን ማለት እንደሆነ የሚለውን ጨምሮ እንዲያውቁ ማድረግ
- > ስለሚደረግልዎ ህክምና ወይም መድኃኒት አላማ፣ ጥቅሙና ምንአልባትም ሊያስከትል ስለሚችለው ተዛማጅ ውጤት መረጃ ማግኘት
- > ውጤታማ የመሆኑ እድል፣ ስለ ተጨማሪ ህክምና፣ ወደ ሙሉ ጤንነት ስለመመለሱ እድል፣ ለመዳን እና ለማገገም ስለሚያስፈልገው ሁኔታ መረጃ ማግኘት

1 ተወካይ ማለት የተሾመና ተወካይ ውሳኔ አድረገ፣ ሃላፊ የሆነ ሰው ወይም ወላጅ ወይም የልጅ አሳዳጊ ማለት ነው።

- > ነገሮች ወደመጥፎ ቢያመሩ ወይም እንደጠበቁት ባይሆን ግልጥ የሆነ መረጃ ማግኘት
- > ሃሳብምን የመቀየር ወይም ምርመራ ወይም በማንኛውም ጊዜ ህክምና እምቢ የማለትና ምርመራም ሆነ ህክምና እምቢ ቢሉ የሚያመጣውን ችግር ማወቅ
- > ህክምናው ለሙከራ ወይም ለምርምርምር እንደሆነ ማወቅ
- > የሚያከምዎ ዶክተር ሁኔታዎ ከአሁን በኋላ ሆስፒታል ወይም ሌላ የጤና አገልግሎት ውስጥ መቆየት የሉብዎትም ብሎ ካሰበ፣ ከመውጣትዎ በፊት፣ ከሃኪም ቤት የመውጣት እቅድ ጉዳይ ምክር ማግኘት አለብዎ
- > ሊረዱዎ ስለሚችሉ የአካባቢ ጤና አገልግሎቶች፣ ልዩ ማህበሮች፣ እርዳታዎች፣ መሳሪያዎችና አገልግሎቶች መረጃ ማግኘት
- > የሚያከምዎ ዶክተር የበለጠ ተገቢ ህክምና እና እንክብካቤ በሌላ ሆስፒታል ወይም ቁሳቁሶች አሉ ብሎ የሚያምን ከሆነ ወደዚያ ሆስፒታል ወይም ተፈላጊው ቁሳቁስ ወዳለበት ሆስፒታል ሊያዘዋውርዎት ይችላል ይሆናል።

የሕዝብ ወይም የግል ሆስፒታል ሕመምተኞች

በሕዝብ ሆስፒታል በሚታከሙበት ጊዜ የግል የጤና መድሃኒት ይኑርዎ አይኑርዎ፤ እንደ ሕዝብ ወይም የግል ሕመምተኛ ሆነው ለመታከም የመምረጥ መብት አለዎ። ሠራተኞች የትኛውን እንደሚፈልጉ በጽሁፍ እንዲያደርጉላቸው ይጠይቁዎታል።

ውሳኔው ምን እንደሆነና በምርጫዎ ምክንያት በገንዘብ ላይ ሊያመጣ የሚችለውን ውጤት የማወቅ መብት አለዎ።

እንደ ሕዝብ ሆስፒታል ህመምተኛ የግልዎን ዶክተር መምረጥ አይችሉም፣ እናም ሆስፒታሉ በመረጡልዎ ዶክተር/ዶችተሮች ህክምናን ያገኛሉ። (አንዳንድ የጤና አግልግሎቶች፣ የጥርስ ሕክምና አገልግሎቶችና የድንገተኛ ክፍሎችን ጨምሮ ክፍያ ይኖራቸዋል)

የግል የጤና መድሃኒት ያለው ህመምተኛ እንደ ሕዝብ ሆስፒታል ህመምተኛ ሆኖ መታከም መምረጥ ይችላል።

እንደ ግል ህመምተኛ በመረጡት ዶክተር/ዶችተሮች ይታከማሉ፣ ይሁንና የመረጡት ዶክተር በዚያ ሆስፒታል የመሥራት ፈቃድ ካለውና በሆስፒታሉ እንደ ግል ታካሚ ሊያከምዎት ፈቃደኛ ከሆነ ብቻ። የግል ህመምተኞች ለሁሉም ክፍያ ሃላፊነት አለባቸው።

ለሜዲኬር የማይበቁ ከሆነ ወይም የይገባኛል ጥያቄ አድርገው ከሆነ ተለዋጭ የህመምተኛ አማራጭና የአከፋፈል ዝግጅቶች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ክፍያዎችና የገንዘብ ድጋፍ

ሜዲኬር ካርድ ያላቸው ማንኛውም የአውስትራሊያ ኗሪ እንደ ሕዝብ ህመምተኛ በሕዝብ ሆስፒታል በነፃ መታከም ይችላሉ። አብዛኛውን ጊዜ፣ አገልግሎቶች በመላው ደቡብ አውስትራሊያ የሕዝብ ጤና ስርአት ለሕዝብ ህመምተኞች ከክፍያ ነፃ ናቸው። መክፈል ካለብዎ ምን ያህል እንደሚከፍሉ ቀደም ብሎ ይነገርዎታል ሂሳቡም ይደርስዎታል።

ምንድን አልባት ሊያስከፍልዎ የችላል፡

- > ለሆስፒታሎች/የጤና አገልግሎቶች ለህክምና የተከፈለ የጋራ ክፍያ
- > ሆስፒታል ውስጥ 35 ቀናት በላይ ከቆዩ ለተጨማሪዎቹ ትርፍ ቀናት
- > ለህክምናዎ የሚያስፈልጉ የተለዩ መሳሪያዎች።

እንደ ግል ህመምተኛ መታከም ከመረጡ መክፈል ይኖርብዎታል፡

- > የሆስፒታል አልጋ ክፍያ
- > ለመድሃኒት፣ ለምርመራ፣ ፕሮስቲሲስና መሳሪያዎች፣ ድጋፎችና ቁሳቁሶች እና ለጥርስ ሕክምና አገልግሎቶች መክፈል አለብዎ።

እነዚህ ክፍያዎች በግል የጤና መድሃኒት ገንዘብ ሊሸፈኑ ይችላሉ ይሆናል፣ ይሁንና እነዚህን ክፍያዎች ከመድሃኒት ድርጅትዎ ጋር ሆስፒታል ከመግባትዎ በፊት መወያየት አለብዎ።

የውጭ ሃገር ጎብኝዎች ወይም ጊዜያዊ ቪዛ ለያዙ ልዩ አዘገጃጀቶች በሥራ ላይ ይውላሉ። የገባዎት ወይም አይገባዎት እንደሆነ ሜዲኬርን በስልክ ቁጥር 13 20 11 ወይም ኦንላይን

(AusHealth) በስልክ ቁጥር 1800 724 457 መጠየቅ ይችላሉ ወይም በዚህ ኢሜል ያድርጉ info@aushealth.com.au።

የደቡብ አውስትራሊያ የአምቡላንስ አገልግሎት

የደቡብ አውስትራሊያ የአምቡላንስ አገልግሎት፣ የድንገተኛ የህክምና እርዳታ፣ ህክምና እና መጓጓዣ፣ አስቸኳይ ላልሆነ የህመምተኞች መጓጓዣና ጥራት ያለው የህመምተኞች እንክብካቤ ለደቡብ አውስትራሊያኖች ያቀርባል።

የአምቡላንስ አገልግሎት መክፈል ሊኖርብዎት ይችላል። የአምቡላንስ ክፍያዎች በሜዲኬር አይቨፊትም፣ እናም የአምቡላንስ አገልግሎቶቹ መጓጓዣው ምን ያህል እንደሚያስከፍልዎት አስቀድመው ሊንግሩዎት አይችሉም።

የግል የጤና መድህን ሂሳብ የአምቡላንስ ክፍያን ሊሸፍን ይችላል። የግል የጤና መድህን ድርጅትዎን ይጠይቁ።

ከሆስፒታል በሚወጡበት ጊዜ አምቡላንስ ካስፈልገዎ አብሮ የሚመጣውን ክፍያ እንዲሸፍኑ ይጠየቃሉ።

በትእዛዝ ቁጥር ወይም በክፍል 56 የአእምሮ ህመምተኞች 2009 ደንብ መሰረት፣ ያለፈቃዳቸው ህክምና ከተደረገላቸው፣ የደቡብ አውስትራሊያ አምቡላንስ አገልግሎትን ክፍያ የአካባቢው የጤና የግንኙነት መረብ ይከፍልላቸዋል።

የደቡብ አውስትራሊያ አምቡላንስ አገልግሎት ለክፍያ እንዲያገለግል የአምቡላንስ መድህን ሽፋን አይሰጥም። ተጨማሪ መርጃ በዚህ ደረገጽ ላይ www.saambulance.com.au ወይም በስልክ ቁጥር: 1300 13 62 72 ደውለው ማግኘት ይችላሉ።

በአደጋ ጊዜ የደቡብ አውስትራሊያ አምቡላንስ አገልግሎትን ለማግኘት 000 ይደውሉ።

የህመምተኞች የመጓጓዣ ድጋፍ ስርዓት (PATS)

የህመምተኞች የመጓጓዣ ድጋፍ ስርዓት (PATS) የድጎማ መርሃ ግብር ሲሆን፣ ለአንዳንድ መጓጓዣዎች ገንዘብ ይከፍላል። በገጠር ወይም ሩቅ ቦታ ለሚኖሩና ከ100 ኪሎሜትር በላይ በመጓዝ በቅርብ የሚገኘውን እና የሚያከማቸውን ባለሙያ ለማየት ለሚመጡ ደቡብ አውስትራሊያውያን የአጃቢና የመኖሪያ ሂሳብ ይከፍላል። የ PATS ድጎማ ለማግኘት የሚከተሉት ያስፈልጉዎታል፡

- > ለድጎማው ይበቁ እንደሆነ አካባቢዎ የሚገኘውን የPATS ቢሮ ይጠይቁ
- > የPATS ቢሮን የማመልከቻውን ቅጽ እንዲልክልዎ ይጠይቁ ወይም ከድረ ገጽ ላይ ይቅዱ።

በአካባቢዎ የሚገኘውን የPATS ቢሮ በተመለከተ መረጃና ዝርዝር አድራሻ በዚህ ደረ ገጽ ላይ ያገኛሉ www.sahealth.sa.gov.au/PATS ወይም በስልክ ቁጥር 08 8226 7215 ደውለው ይጠይቁ።

6. ተሳትፎ - በቅልጥፍና የመሳተፍ መበት

ውሳኔዎች በሚያደርጉበት ጊዜ ወይም ለእንክብካቤዎ ምርመራና ህክምና ፈቃድዎን በሚሰጡበት ጊዜ፣ የሚከተሉት መብቶች አለዎ:

- > እንክብካቤዎን በተመለከተ በሁሉም ውሳኔዎች ላይ መሳተፍና ምን ሊሆን እንደሚችል ለመረዳት ጥያቄዎች የመጠየቅ
- > የጤና እንክብካቤዎን እና የህክምና ምርጫዎን ከቤተሰብ፣ ጓደኛ፣ ተንከባካቢዎች ወይም ተተኪ ወሳኔ ሰጪ (Substitute Decision-Maker)² ሆነው እንዲያስቡበት ጊዜ እንዲሰጥዎ
- > ስለ የምርመራ ውጤቶችና የህክምና አማራጭዎ ሁለተኛ አስተያየት እና/ወይም መረጃ ለመፈለግ
- > የጤና ባለሙያውን ምክር ባልቀበል ሊያስከትል ስለሚችለው አደጋ ማብራሪያ ማግኘት
- > ውሳኔ ማድረግ በማይችሉበት ወቅት ተተኪ ውሳኔ ሰጪ መሾም
- > ውሳኔ መስጠት የሚችሉ ከሆነ ለእንክብካቤዎ ወይም ለህክምናዎ ውሳኔ ለማድረግ ድጋፍ ማግኘት። ውሳኔ መስጠት የማይችሉ ከሆነ ተተኪ ውሳኔ ሰጪው ወይም ሃላፊነት ከተሰጠው ሰው (Person Responsible)³ ጋር ግንኙነት በማድረግ መኖራቸውና እርስዎን ወክለው ውሳኔ ለመስጠት ፍቀደኛ መሆናቸው ይጠየቃል።
- > ሕይወት ማራዘሚያ ህክምናን እምቢ ማለትና በምትኩ ከሰቃይ የማስታገስ እንክብካቤ ማግኘት
- > በሕክምና ጥናት ወይም በሙከራዎች ለመሳተፍ እምቢ ማለት
- > በአእምሮ ጤና ደንብ 2009 መሰረት ወይም በክፍል 32 ትእዛዝ መሰረት፣ እንዲሁም በ Guardianship and Administration Act የማህበረሰብ ወይም የህመምተኛ ህክምና ተእዛዝ ካልወጣብዎ በስተቀር ወይም በደቡብ አውስትራሊያ የሲቪልና የአስተዳደር ትራይቢዩናል (በቀድሞ አጠራሩ የጋርዲያንሺፕ ቦርድ) በክፍል 32 ትእዛዝ መሰረት ካልታገዱ በስተቀር በማንኛውም ጊዜ በራስዎ ሃላፊነት ከጤና አገልግሎት መውጣት ይችላሉ፤

2. ተተኪ ውሳኔ-አድራጊ (Substitute Decision-Maker) ማለት እርስዎ ውሳኔ ማድረግ በተሳነዎ ወቅት እንደርስዎ ሆኖ/ሆነው ውሳኔ የሚያደጉልዎ ሰው ወይም ስዎች ማለት ነው።

3. ሃላፊነት ያለው ሰው ማለት የቤተሰብ አባል፣ የቅርብ ጓደኛ ወይም በባህልዎ ተቀባይነት ያለው የማህበረሰብዎ ግለሰብ ማለት ነው።

ፈቃድ

ለህክምና ወይም ለምርመራ ፈቃድዎን መስጠትዎና ስለሁኔታው ማብራሪያ እንደተደረገልዎ የሚገልጥ ቅጽ ሊጠየቁ ይችላሉ። የህክምና ወይም የጤና እንክብካቤ እንዲደረግልዎ ፈቃድ መስጠት ይችሉ ወይም አይችሉ እንደ ሆነ የመወሰን ሃላፊነቱ የእርስዎ የጤና ባለሙያ ነው።

በአንዳንድ ሁኔታዎች ማለትም ለሕይወትዎ ወይም በጤናዎ ላይ የሚያስጋ ሁኔታ ከተፈጠረ፣ የድንገተኛ ህክምና ያለፈቃድ ሊደረግልዎ ይችላል።

ቀደም ብለው ፈቃዴን አልሰጥም ብለው ካልሆነ ወይም በጊዜው እንደርስዎ ሆኖ የድንገተኛ ህክምና እንዳይደረግልዎ የሚፈቅድ ተወካይ ካልተገኘ ይህ ተፈጻሚ ሊሆን ይችላል።

ተማሪዎች

የህክምና ተመሪዎች፣ ነርሶችና ተባባሪ የጤና ተማሪዎች ብዙ ጊዜ ይኖራሉ ወይም ቁጥጥር እየተደረገባቸው በሕዝብ ሆስፒታሎችና በጤና አገልግሎቶች በርስዎ ፈቃድ ህክምና ሊሰጡ ይችላሉ። ይህ የትምህርታቸው አስፈላጊው አካል ነው።

የአእምሮ ጤና ተጠቃሚዎች

እንደማንኛውም ግለሰብ የህክምና እና እንክብካቤ የማግኘት መብት አለዎ።

በአእምሮ ጤና ደንብ 2009 መሰረት የማህበረሰብ ህክምና ወይም ሃኪም ቤት ተኝተው እንዲታከሙ ትእዛዝ ተሰጥቶብዎ ከሆነ ያለፈቃድ ህክምና ሊደረግልዎ ይችላል።

ህክምናው በተቻለ መጠን መጠነኛ የመከላከል ምርጫና በተቻለ መጠን ለአጭር ጊዜ መሆን ይኖርበታል። በተቻለ መጠን ወደጤነኛ የሚመለሱበት ላይ ያተኮረ ሆኖ በ Advance Care Directive or Ulysses Agreement⁴ መሰረት ያደረጉትን ፍላጎትዎን ያሟላ መሆን አለበት።

የእርስዎ ተተኪ ውሳኔ- አድራጊ ወይም ሃላፊ ሰው ውሳኔ ማድረግ በማይችሉበት ጊዜ መወሰን ይችላል።

ህመሙ የደረሰባቸው ሰራተኞች በአእምሮ ጤና አገልግሎቶች ውስጥ

ህመሙ የደረሰባቸው ሰራተኞች ማለት የአእምሮ ጤና ህመምተኞች/ተጠቃሚዎች ወይም ተንከባካቢዎቻቸው የነበሩ ማለት ነው። ህመሙ የደረሰባቸው ሰራተኞች አስጊ በሆኑት የአእምሮ ጤና ክፍሎች ይገኛሉ። እርስዎን፣ ቤተሰቦችዎን እና ጓደኞችዎን መረጃና ድጋፍ በመስጠት ይረዳሉ።

4. የ Ulysses Agreement የተባለው አቅድ የወጣው በቤተሰብና በሚመለከታቸው የአእምሮ ጤና ባለሙያዎች ሲሆን፣ በአእምሮ ጤና ምክንያት ቤተሰቦች በሚታመሙበት ጊዜ የልጆችን እንክብካቤ አስመልክቶ የተዘጋጀ ደንብ ነው።

ልጆች

እንደ ወላጅ፤ ወይም አሳዳጊ፤ ልጅዎን ወክለው ውሳኔ የመስጠት መብት አለዎ። በድንገተኛ ህክምና አስፈላጊነት ወይም በሌላ የህክምና ምክንያት መለየት አስፈላጊ ካልሆነ በስተቀር፤ በሆስፒታል ወይም በጤና አገልግሎት ወስጥ ከልጅዎ ጋር የመቆየት መብት አለዎ። ለጆችም ወላጆቻቸው ወይም አሳዳጊዎቻቸው አብረዋቸው እንዲሆኑ የማድረግ መብት አላቸው።

ልጆች እድሜያቸው ከፍ ሲል (ከ16 ዓመት በላይ) በግላቸው የመማከር መብት አላቸው። የጤና ባለሙያዎች የልጁን ፈቃድ ካገኙና የህክምና ባለሙያው ልጁ ስለሚደረግለት ህክምና ሊገባው ይችላል ብሎ ካመነና ሌላ የጤና ባለሙያ አስተያየቱን ከደገፈ፤ ከ16 ዓመት በታች ለሆነ ልጅ ህክምና ማድረግ ይቻላል።

7. ግለኝነት – የግለኝነት እና ምስጢርዎን የመጠበቅ መብት

ግለኝነትዎና ምስጢርዎን የመጠበቅ መብት በማንኛውም ጊዜ ይከበራል።

ህክምና እና አገልግሎት መስጠት እንዲያስችለው የደቡብ አውስትራሊያ ጤና እርስዎን የሚመለከት መረጃ ይሰጠዎታል።

መረጃዎችዎ በሙሉ ጥብቅ በሆነ ቦታ ተይዞ እንክብካቤ የሚያደርጉልዎ ሰዎች ብቻ እንዲያየት ይደረጋል።

አንዳንዶቹን መረጃዎችዎን አልሰጥም ማለት ይችላሉ፤ ይሁንና በእንክብካቤዎ ወይም በህክምናዎ ላይ ችግር ሊያመጣ ይችላል።

ሕጋዊ ክልከላ እስካልተደረገበት በስተቀር፤ የግል የሆኑትን የጤንነት መዛግብቶችዎን ጠይቆ የማግኘት መብት አለዎት።

የግል የሆኑት የጤንነት መዛግብቶችዎ ላይ ስህተት፤ ጊዜው ያለፈ ወይም አሳሳች የሆነ መረጃ አለበት ብለው ካመኑ፤ መዝገብዎ እንዲታረም የመጠየቅ መብት አለዎ። ይህንን እንዴት ማድረግ እንደሚችሉ የጤና አገልግሎት ሠራተኞችን ይጠይቁ።

5 ይህ ለልጁ እንደ ወላጅ ሆነው የወላጅነት ሃላፊነቶችን ወስደው፤ ለምሳሌ እንደ ልጆቹ ቤተሰብ/ቤተሰቦች ሆነው እንክብካቤ የሚሰጡ አይደሉም ማለትም የእለት ተእለት ሃላፊነት የተሰጣቸው የእንጀራ ቤተሰቦች ወይም አዋቂ/አዋቂዎችን ይጨምራል።

የግልዎን መረጃ ምንአልባትና መቼ መጋራት እንደሚቻል

የጤና ባለሙያዎች የሚደረግልዎን እንክብካቤ አስመልክቶ የግል መዝገብዎን እርስዎ በርሳቸው ይለዋወጡታል። የጤና እንክብካቤ ደንብ 2008 (The Health Care Act 2008) እና የአእምሮ ጤና ደንብ 2009 (Mental Health Act 2009) እርስዎን የተመለከቱ መረጃዎች ለሌሎች ሰዎች ወይም አገልግሎት ሰጪዎች መቼ ሊገለጡ እንደሚችሉ ይዘረዝራል።

የእርስዎ የግል መረጃዎች ከሆስፒታል በሚወጡበት ጊዜ እንክብካቤዎን ለማደራጀት ከሌሎች የጤና እንክብካቤ አገልግሎቶች ጋር ይለዋወጣሉ።

በእርስዎ ፈቃድ የግል መረጃዎ ከሚከተሉት ጋር መጋራት ይቻል ይሆናል፡

- > በግል የጤና መድሃን ሂሳብ ወይም
- > እንደ WorkCover ወይም የመኪና አደጋ ኮሚሽን አይነት የሶስትዮሽ መድሃን።

አንዳንድ ጊዜ የደቡብ አውስትራሊያ ጤና ካለፈቃድዎ መረጃዎችዎን ለማካፈል አስፈላጊ ወይም በህግ ሥልጣን ሊሰጥ ይችላል ይሆናል። ይህ የሚያስፈልግበት ምክንያት የሚከተሉትን ለመቀነስ ወይም ለመከላከል ነው፡

- > ለሕይወት የሚያሰጋ
- > በልጆች ላይ የሚደርስ በደል
- > የቤት ውስጥና የቤተሰብ ችኩት ወይም
- > ደህንነትዎን ወይም/እና የሌሎችን ደህንነት ለመጠበቅ።

መረጃዎችን በመጠቀም የጤና አገልግሎቶችን ማሻሻል

የደቡብ አውስትራሊያ ጤና፣ የጤና መረጃዎችን በመጠቀም የጤና አገልግሎቶችን፣ የወደፊት አገልግሎቶችን እቅድ ለማውጣት ወይም ጥናት ለማድረግ ሥራ ላይ ያውላል። ይህ የሚሆን ከሆነ፣ ጥቅም ላይ የሚውለው መረጃ እርስዎን በግል መግለጥ በማያስችል ሁኔታ ይሆናል።

የግል መረጃዎ ተገቢ ባልሆነ መንገድ እንዲታወቅ ወይም እንዲሰጥ ተደርጓል ብለው ካመኑ፣ ከጤና አገልግሎቱ ጋር መወያየት ወይም ለጤና እና የማህበረሰብ አገልግሎቶች ኪሚሺነር (Health and Community Services Complaints Commissioner) (ለዝርዝር አድራሻ ገጽ 24 ላይ ይመልከቱ)፣ ወይም የደቡብ አውስትራሊያ የግለሻነት ኮሚቴ (Privacy Committee of South Australia) ቅሬታዎን ማቅረብ ይችላሉ።

የግለሻነት ኮሚቴውን በስልክ ቁጥር 08 8204 8786 ሊደውሉ ይችላሉ ወይም በዚህ ድረገጽ ላይ ያገኛቸዋል www.archives.sa.gov.au.

ማንኛውም ሆነ ተብሎ ተገቢ ያልሆነ የጤና መዝገብዎን የማየት ሙከራ ጠበቅ ባለ መንገድ ይታያል። ይህ ከሆነ ይደውሉልዎታል።

8. አስተያየት - አስተያየት የመስጠት እና / ወይም ቅሬታ የማቅረብ መብት

የደቡብ አውስትራሊያ ጤና፣ ሀመምተኞችን/ተጠቃሚዎችን ቤተሰቦችን፣ ተንከባካቢዎችን እና ማህበረሰቡን ሃሳባቸውን፣ ቅሬታዎቻቸውን፣ ስጋታቸውን እና አስተያየቶችን በመስጠት የጤና አገልግሎቶችን እንድናሻሽል እንዲረዱን እናበረታታለን።

የሚከተሉት መብቶች አሉ፡

- > ስለ እንክብካቤዎና ስለልምድዎ አስተያየት መስጠትና ጥያቄዎች መጠየቅ
- > የጤና እንክብካቤዎ በእቅዱ መሰረት ካልሄደ ይንገሩን
- > ስጋትዎን ወይም ቅሬታዎን በሚገባ መንገድና በጊዜው ይመልከቱትና ማስርጃ እንዲሰጥዎትና ይቅርታ እንዲጠይቁ ያድርጉ።
- > አስተያየትዎችዎን ይስጡ።

ለጤና አገልግሎት እንዴት አስተያየት እንደሚሰጡ፡

- > ቅሬታዎን በጤና አገልግሎቱ ለሚገኙት እንክብካቤ ለሚያደትጉልዎ የሠራተኞች አባላት ይንገሩ። በተጨማሪም ለጤና አገልግሎቱ መደወል ወይም መጻፍ ይችላሉ።
- > ቅሬታዎ መፍትሄ አላገኘም ብለው ከተሰማዎት የተጠቃሚዎች/ሀመምተኞች አማካሪን የሀመምተኞች የአስተያየት ሰጪ አስተባባሪን ወይም የጥራት አስተባባሪን (ለክፍለ ሃገር አገልግሎቶች) ደውለው ማነጋገር ይችላሉ። በተጨማሪም ይህንን ድረገጽ ይጎብኙ።
www.sahealth.sa.gov.au/yourrightsandresponsibilities

ማንኛውንም አይነት ህይወታዎች ወይም የቅርብ ህልፈቶችንም በትኩረት እንመለከታለን። ከእነሱ እንክብካቤዎችን እንዴት እንደምናሻሽልና ወደፊት ደግመው እንዳይደርሱ ለማድረግ ትምህርት እንወስድባቸዋለን። በአርስዎ ላይ የደረሱትን ጉዳዮች በሙሉ ክፍትና ግልጥ በሆነ መንገድ እናየዋለን።

በሰጡት አስተያየቶች ላይ ባገኙት ምላሽ ደስተኛ ካልሆኑ፣ በነጻነት የሚሰሩ የቅሬታ ሰሚዎችን ወይም የተከራካሪ ድርጅቶችን ማነጋገር ይችላሉ። እነዚህ ድርጅቶች የሚከተሉትን ያካትታሉ፡

የጤና እና የማህበረሰብ አገልግሎቶች ኮሚሽነር

በደቡብ አውስትራሊያ በጤና ወይም የማህበረሰብ አገልግሎቶች ላይ ቅሬታ ካለዎ ሕዝብን የሚያገለግሉ በነጻነት የሚሠሩ ቢሮዎች (የአገልግሎት ተጠቃሚዎች፣ ተንከባካቢዎችና አገልግሎት ሰጪዎች) ዘንድ መሄድ ይችላሉ።

ከሰኞ እስከ ዓርብ 9.00 ኤ. ኤም እስከ 5.00 ፒ. ኤም
በስልክ ቁጥር 08 8226 8666 ወይም ለክፍለ ሃገር በነጻ የስልክ ጥሪ 1800 232 007
www.hcsc.sa.gov.au

የድኩማኖችና የአእምሮ ጤና የማህበረሰብ ኅብኝዎች ቅንብር

በነጻነት የሚሠሩና ለቅሬታዎች መፍትሄ የሚፈልጉ አካሎች ሲሆኑ፣ ፈቃድ የተሰጣችውን የህክምና ማእከሎች ይፈትሻሉ እንዲሁም በህክምና ማእከል ውስጥ ለሚገኙ ድኩማኖችና ለአእምሮ ጤና ህመምተኞች መብት ይከራከራሉ።

በስልክ ቁጥር: 08 7425 7802 ወይም ለክፍለ ሃገር የነፃ ጥሪ ስልክ ቁጥር: 1800 606 302 በድረ ገጽ ላይ www.sa.gov.au/ (then search Community Visitor Scheme) ብለው ይፈልጉ።

የሕዝብ አፈቀላጤ ቢሮ

በነጻነት የሚሠሩ ተቋሞች ሲሆኑ የመወሰን አቅም የሌላቸውን ሰዎች በምክር፣ በእርዳታና በመከራከር በጤና ጉዳይ ላይ በተሰጡ ወሳኔዎች የሚደረሱ አለመግባባቶችን ምፍትሄ በማግኘት ይረዳሉ

የስልክ ቁጥር: 08 8342 8200 ወይም አገር ቤት የነፃ ጥሪ 1800 066 969
www.opa.sa.gov.au

አቤቱታዎች

በ Advance Care Directive ወይም በአቀራረብ ወይም ሕክምና መከልከል ወይም የጤና እንክብካቤ ላይ አለመግባባት ከተፈጠረ፣ በሕዝብ ተሟጋች ቢሮን (Office of the Public Advocate) በኩል ድርድር ለማድረግ መብት አለዎት።

ለአስቸኳይ ከሥራ ጊዜ ውጭ ለሚገኙ ጉዳዮች የሕዝብ ተሟጋች ቢሮን (Office of the Public Advocate) በስልክ ቁጥር: (08) 8378 3333 ደውለው ያንጋግሩ።

የአእምሮ ጤና ደንብ 2009 የማህበረሰብ ወይም ሆስፒታል ገብተው እንዲታከሙ በሚያዘው ደንብ ወይም በክፍል 32 የጋርዲያንሺፕና የአስተዳደር በሚያዘው መሰረት፣ ለደቡብ አውስትራሊያ የሲቪልና የአስተዳደር ትራይቢዩናል (South Australian Civil and Administrative Tribunal (SACAT)) የቀድሞ መጠሪያው የጋርዲያንሺፕ ቦርድ (formerly the Guardianship Board) አቤት ለማለት መብት አለዎት።

በ Guardianship and Administration Act 1993 መሰረት፣ የ SACAT ን ውሳኔ ለወረዳው ወይም ለከፍተኛው ፍርድ ቤት አቤት ማለት መብት አለዎት።

SACAT በዚህ አልክ ቁጥር 1800 723 767 ወይም በዚህ ድረገጽ ላይ www.sacat.sa.gov.au ያገኛቸዋል።

መብቶችዎና ግዴታዎችዎ የሕዝብ ሆስፒታሎች ህመምተኞች ቻርተርን፣ የሆስፒታሎች ቻርተርን፣ በተለይም በደቡብ አውስትራሊያና በኮመንዌልዝ መንግሥቶች መካከል በተደረገው የብሄራዊውን የጤና እንክብካቤ ስምምነት ያንጸዋል።

የዚህን መጽሔት ተጨማሪ ግልባጭ ከሚከተሉት አድራሻዎች ማግኘት ይችላሉ፡

ለህመተኞችና ለተንከባካቢዎች፡

www.sahealth.sa.gov.au

ለሆስፒታሎችና ልጤና አገልግሎቶች፡

SA Health Distribution Centre

Email: healthPSCMSCOcustomerService@sa.gov.au

Fax: 08 8124 4655

www.sahealth.sa.gov.au

Public-I1-A1

www.ausgoal.gov.au/creative-commons

© የአርጅና እና የጤና ክፍል፣ የደቡብ አውስትራሊያ መንግሥት።
ሙሉ መብቱ የተጠበቀ ነው። ISBN: 978 07 03 898 276 FIS: 16002። 1 ኤፕሪል 2016
*የደቡብ አውስትራሊያ የጤና ደህንነትና የጥራት የማህበረሰብ አማካሪ ቡድን።

Government of South Australia

SA Health